לא משום ממזרות בו'. הא דלא חשיב עמוני ומואבי משום דלא פסיקא דזכריס אסורין ונקבות מותרות ומצרי ואדומי לא חשיב דאין אסורין אלא עד דור שלישי: **ותו** ר"ש בן אלעזר אומר איזוהי עיסה כל שנטמע בה ספק חלל והאמרת רישא חלל כשר. ה"ג בכל הספרים ובפירוש ר"ח ומפרש כל שנטמע בה ספק חלל הא ודאי חלל פסול והא אמרת רישא חלל כשר והיינו ודאי חלל ואין נראה דמאי פריך מתניתא קמא דלמא ת"ק פליג עליה ופירוש הקונטרס וגרסתו עיקר: **ממזר** צווח וחלל שותק **איבא** בינייהו. תימה דהוה ליה למימר ממזר צווח ושותק וחלל שותק איכא בינייהו דבממזר שותק נמי פליגי דהא מכשר ליה ר"ש בן אלעזר[1]: **אבל** ממזר צווח וחלל שותק פסול.

וא"ת ממזר צווח מנא ליה דפסל ר"ש בן אלעזר ואומר ר"י מדקתני במילתיה איזוהי עיסה כל שנטמע בה ספק חלל דלא הוה ליה למימר אלא מכירין ישראל ממזרים שביניהם ואין מכירין חללין שביניהם דמינה שמעינן בחלל צווח דכשר כי היכי דלא הוצרך להשמיענו כל שנטמע בה ספק ממזר אלא ודאי אתא למידק דחלל צווח דוקא כשר הא ממזר צווח פסול: **מסתייה** דלא מפקינן ליה מקהל. וא"ת מה צריך להאי טעמא ליתא הא דשתיק משום דאודויי קא מודי דהא ממזר שותק פסול לת"ק משום דשתיקה כהודאה וה"ה דחלל שותק לר"ש דפסול מהאי טעמא ואע"ג דגבי ממזר שותק גדידיה לא הוי שתיקה כהודאה היינו משום דסבר דממזר קלא אית ליה וי"ל דהכי פירושא סבר מסתייה דלא מפקינן ליה מקהל (כהונה) פי' אפי' מקהל כהונה אע"פ שזה מחרפו וקוראו חלל סבור דאין מוציאין אותו מקהל כהונה וסבור אם יצווח יחזור לברר הדבר ויפסלוהו וטעם זה שייך גם בממזר שותק לת"ק ולא נאמר דשתיקה כהודאה וכן פירש בקונטרס: **במאן** אי כר"ג אפילו ברוב פסולין נמי מכשר. וא"ת והא לא מכשר ברוב פסולין אלא כשטוענת ברי ואית לה מיגו דאי בעית אמרה לא נבעלתי או בלא מגו היכא דאיכא למימר בודקת ומזנה אבל הכא אפילו טוענת ברי הא ליתא לה מגו וליכא למימר בודקת ומזנה דהא נאנסה ואפי' אם נאמר דהכא לא ראוה שנאנסה אלא היא אמרה כן דאית לה מגו מ"כ תקשי הלכתא אהלכתא דלקמן פסיק רב הלכה כר' יוסי ולעיל פסיק רב יהודה אמר שמואל הלכה כר"ג ואין נראה לומר דפליגי דא"כ מאי מייתי לעובדא דארוס וארוסתו מרב יהודה אמר שמואל וכן נעיל (דף יג.) פריך הלכתא אהלכתא קי"ל כרב נחמן בדיני כו' ואדרבה הא רב פסיק כר' יהושע וקי"ל כרב באיסורי ויש לומר דהכי פירושו כמאן אי כר"ג ובטוענת ברי ובלא ראוה שנאנסה דאיכא מגו אפילו ברוב פסולים נמי מכשר ואיירי נמי כשראוה מדברת דאי לא ראוה מדברת מאי פריך אי כרבי יהושע אפילו ברוב כשרים נמי פסול ומשני אמר

שמעתי כו'. לקמיה פריך הייגו תנא קמא דתנא קמא נמי הכי אמר דמשום דאין בה אחד מכל אלו העידו עליה להכשיר: **מכירין ישראל ממזרין שביניהן.** וספק ממזר יש לך להכשיר דאי ממזר הוה מידע הוו ידעי ביה: **ואין מכירין חללין שביניהן.** וספק חלל יש לך לפסול. ולקמיה פריך הא דאמרת רישא איזוהי אלמנת עיסה כל שנטמע בה ספק חלל אלמא ספק חלל כשר: **הא חלל כשר.** משום ספק חלל לא פסיל לה: **מאי שנא הכא.** דפסיל לה ספק דידהו: **דאורייתא.** משום דוודאן פוסלין מן התורה בביאה דנפקא לן בינמות (דף סח.) מכי תהיה לאיש זר[2] כיון שנבעלה לפסול לה פסלה: **חלל נמי.** ודאי פסול מדאורייתא דילפינן לה התם[3] מלא יחלל זרעו[4] מקיש זרעו לו מה הוא פוסל בביאתו אף זרעו פוסל והוא גופיה נפקא לן מלא יחלל שני חילולין במשמע אחד לזרעו ואחד לאשתו: **ר"ש בן אלעזר כו'.** סיפא דמילתיה תרישא דמילתיה פריך דקתני סיפא אין מכירין חללין שביניהן משמע אפשר שהיה חלל אבל לא היו מכירין בו אלמא אית ליה דפסיל ורישא אמר איזוהי אלמנת עיסה והכשיר כל שנטמע בה ספק חלל: **אמר ר' יוחנן ממזר צווח וחלל שותק איכא בינייהו.** אדם שכשקורין אותו ממזר הוא צווח וכשקורין אותו חלל שותק איכא בין ר"מ לת"ק ובין תנא קמא דברייתא אליבא דר"מ ור"ש בן אלעזר אליבא דר"מ: **תנא קמא סבר כל פסול דקרו ליה ושתיק פסול.** דהודאה היא וכל שאין בה לא משוס ממזרות כו' דקאמר אשתיקות קאי: **והכי קאמר איזוהי אלמנת עיסה.** להכשיר: **כל שאין בה לא שתוק ממזרות ולא שתוק נתינות.** וכיון דתלה טעמא בשתיקה הוא הדין לכל שתוקי פסול ולא הוצרך למנות את כולם ובאיזו הכשירו בשאת ספק חלל שאנו מכירין את ספיקו שנתגרשה אמו ספק אבל מי שאין מכירין בו ושמענו שפוסלין אותו ושותק פסול: **וקאמר ליה ר"מ.** דוקא הני אבל שתוק חלל לא פסול: **והא דשתיק.** לאו משוס דאודי אלא משוס דלא איכפת ליה הוא והיינו דקאמר כל שאין בה אחד מכל אלו שתיקות משאין בנותיהן[1] לכהונה ואפי' יש בו שתוק חלל: **וקאמר ליה ר"ש לתנא קמא.** לאו לתנא קמא דברייתא קאמר דההיא רבנן היא אלא לתנא שבה דברי ר"מ בבית המדרש ואמר בשם ר"מ שמעתי כל שאין בה כו': **אי שמיע לך כו'.** והכי קאמר איזו היא אלמנת עיסה כל שנטמע בה ספק חלל שאנו מכירין את פסולו שהיתה אמו ספק גרושה אבל שתוק חלל ואין אנו מכירין בו פסול כתנא קמא. ומיהו הא פליג רבי מאיר אתנא קמא דאיהו כל פסול דשתיק ביה פסול ולרבי מאיר חלל שתוק הוא דפסול דסבר מסתייה דלא מפקי ליה מקהל ואם אני צווח יכריזו עלי ויוודע פסולי בנכור ועכשיו אין מכירין[2] ישראל חללין שביניהם אבל שתוק ממזר כשר דהשתיק סבר הכל יודעין שאיני ממזר דמכירין ישראל ממזרין שביניהן: **מתני' מן העין.** מן המעיין:

שמעתי כל שאין בה אחד מכל אלו משיאין לכהונה ר"ש בן אלעזר אומר משום ר"מ וכן היה ר"ש בן מנסיא אומר כדבריו איזוהי אלמנת עיסה כל שנטמע בה ספק חלל מכירין ישראל ממזרים שביניהם ואין מכירין חללין שביניהם אמר מר איזוהי אלמנת עיסה כל שאין בה לא משום ממזרות ולא משום נתינות ולא משום עבדי מלכים הא חלל כשר מאי שנא הנך דאורייתא חלל נמי דאורייתא ותו אמר רבי מאיר שמעתי כל שאין בה אחד מכל אלו משיאין לכהונה היינו תנא קמא ותו ר"ש בן אלעזר אומר משום ר' מאיר וכן היה ר"ש בן מנסיא אומר כדבריו איזוהי אלמנת עיסה כל שנטמע בה ספק חלל מכירין ישראל ממזרים שביניהן ואין מכירין חללין שביניהן והא אמרת רישא חלל כשר א"ר יוחנן ממזר צווח וחלל שותק איכא בינייהו תנא קמא סבר *כל פסול דקרו ליה ושתיק פסול והכי קאמר ת"ק איזוהי אלמנת עיסה כל שאין בה לא שתוק ממזרות ולא שתוק נתינות ולא שתוק עבדי מלכים ולא שתוק חלל וקאמר ליה ר"מ הנך הוא דקא פסיל ליה בקהל אבל שתוק חלל כשר והא דשתיק משום דלא איכפת ליה וקאמר ליה ר"ש בן אלעזר לתנא קמא דר' מאיר אי שמיע לך דמכשר ר"מ בשתיקה לא דקרו ליה חלל ושתיק אלא דקרו ליה ממזר ושתיק והאי דשתיק סבר ממזר קלא אית ליה אבל ממזר וצווח חלל ושותק פסול והאי דאשתיק סבר מיסתייה דלא מפקי ליה מקהל תני חדא ר' יוסי אומר שתוק ממזר כשר שתוק חלל פסול ותניא אידך שתוק חלל כשר שתוק ממזר פסול לא קשיא הא ת"ק אליבא דר"מ הא דר"ש בן אלעזר אליבא דר"מ: **מתני'** *א"ר יוסי מעשה בתינוקת שירדה למלאות מים מן העין ונאנסה אמר רבי יוחנן בן נורי אם רוב אנשי העיר משיאין לכהונה הרי זו תינשא לכהונה: **גמ'** אמר ליה רבא לרב נחמן ר' יוחנן בן נורי דאמר כמאן אי כרבן גמליאל אפילו ברוב פסולין נמי מכשר אי כרבי יהושע אפילו ברוב כשרים נמי פסיל אמר ליה הכי אמר רב יהודה אמר רב

בקרונות

אם רוב העיר. כשרין להשיא בנותיהן ואלמנותיהן לכהונה שאין רוב בני העיר מן הפוסלין אשה לכהונה בביאתן אף זו תינשא לכהונה: **גמ' דאמר כמאן.** דבעי רוב כשרין: **אפילו ברוב פסולין נמי מכשר.** דאית ליה העמד אשה על חזקתה: **אמר ליה הכי אמר כו'.** לעולם כרבי יהושע והכא משום דאיכא תרי רובי לכשרות אכשרה וכדרב יהודה. ולקמן [עו.] מפרש טעמא ואזיל מאי שנא תרי רובי מחד רובא:

בקרונות

מסורת הש"ס

פח א מיי' פי"ע מהל' איסורי ביאה הלכה כב טוש"ע אה"ע סימן ב סעיף ד:

תוספות רי"ד

מתני' א"ר יוסי מעשה בתינוקת שירדה למלאות מים מן המעיין ונאנסה וא"ר יוחנן בן נורי אם רוב העיר משיאים לכהונה ה"ז תנשא [לכהונה] אר"י אמר רב

גליון הש"ס

מתני' א"ר יוסי מעשה בתינוקת. עיין יבמות דף סז ע"ב תוס' ד"ה אין מוסגין:

[1] ויקרא כב), [2] ב) [ביבמות סט.], [3] ג) [ויקרא כא], [4] ד) [נשותיהן רש"ש], [1] בס"א נוסף: בו דאין מכירין, [2] [ובמה לא נקיט אלא מאי דלכשר ר"מ ור"ש בן אלעזר פוסל. מ"י],

בקרונות של ציפורי היה מעשה וכדרבי אמי דאמר רבי אמי והוא שהיתה סיעה של בני אדם כשרין עוברת לשם וכדר' ינאי דאמר ר' ינאי נבעלת בקרונות כשרה לכהונה בקרונות סלקא דעתך אלא נבעלת בשעת קרונות כשרה לכהונה אבל פירש אחד מציפורי ובעל הולד שתוקי כי הא דכי אתא רב דימי אמר זעירי א"ר חנינא ואמרי לה אמר זעירי אמר ר' חנינא הולכין אחר רוב העיר ואין הולכין אחר רוב סיעה כלפי לייא הני ניידי והני קביעי וקיימי אלא [א]הולכין אחר רוב העיר והוא דאיכא רוב סיעה בהדה ואין הולכין אחר רוב העיר גרידתא ולא אחר רוב סיעה גרידתא מ"ט גזרה רוב סיעה אטו רוב העיר ורוב העיר נמי [ו]אי דקא אזלי אינהו לגבה כל דפריש [ז]מרובא פריש [ח]לא צריכא דקא אזלא איהי לגבייהו דהוה ליה קבוע וא"ר זירא כל קבוע כמחצה על מחצה דמי ומי בעינן תרי רובי והתניא [ט]תשע חניות כולן מוכרות בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבלה ולקח מאחת מהן ואינו יודע מאי זה מהן לקח ספיקו אסור [י]ובנמצא הלך אחר הרוב וכי תימא בשאין דלתות מדינה נעולות דקא אתי לה רובא מעלמא והא א"ר זירא [יא]אע"פ שדלתות מדינה נעולות [יב]מעלה עשו ביוחסין גופא א"ר זירא כל קבוע כמחצה על מחצה דמי בין לקולא בין לחומרא מנא ליה לר' זירא הא אילימא מתשע חניות כולן מוכרות בשר שחוטה ואחת בשר נבלה ולקח מאחת מהן ואינו יודע מאיזה מהן לקח ספיקו אסור ובנמצא הלך אחר הרוב התם לחומרא אלא [יג]מתשעה צפרדעים ושרץ אחד ביניהם ונגע באחד מהן ואינו יודע באיזה מהן נגע ספיקו טמא התם נמי לחומרא אלא [יד]מתשעה שרצים וצפרדע אחד ביניהם ונגע באחד מהן ואינו יודע באיזה מהן נגע ברה"י ספיקו טמא ברשות הרבי' ספיקו טהור ומדאורייתא מנא לן [טו]אמר קרא [1]וארב לו וקם עליו יעד שיתכוין לו ורבנן אמרי דבי ר' ינאי פרט לזורק אבן לגו [טז]היכי דמי אילימא דאיכא תשעה כנעניים [יז] ואחד ישראל ביניהם ותיפוק ליה דרובא כנעניים [יח] נינהו אי נמי פלגא ופלגא [יט]ספק נפשות להקל לא צריכא דאיכא תשעה ישראלים וכנעני [כ] אחד ביניהם דהוה ליה כנעני [כא] קבוע וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי איתמר רב חייא בר אשי אמר רב הלכה כרבי יוסי ורב חנן בר רבא אמר רב הוראת שעה היתה מתיב רבי ירמיה וליוחסין לא בעינן תרי רובי והתנן מצא

בקרונות של ציפורי היה מעשה כו' פי' לעולם דלא טענה ברי לכ"ע בעינן תרי ריבי והא דלא קאמר בשינויא לעולם דלא טענה ברי משום דבאתקפתא לא קאמר אי בטוענת ברי כו' אי נמי נוכל לפרש דבשינויא נמי מיירי בברי ודאיכא מגו ולא תקשי הלכתא אהלכתא דדוקא דיעבד פסיק שמואל כר"ג כדאמר לעיל ואת לא תעביד עובדא עד דאיכא רוב כשרין אף על גב דלעיל משמע דברוב אחד שרי לכתחלה רב מייא בר אשי סבר דלכתחלה בעינן תרי ריבי ומתני' קתני הרי זו תנשא דמשמע לכתחלה:

דלמא אזלא איהי לגבייהו. פי' לתוך ביתם דאפילו בתוך העיר לא תשיב קבוע דדמי לגמלא בין החנויות דלא תשיב קבוע וכן גבי תינוק מושלך בעיר לא תשיב קבוע הואיל ולא גמלא בבית ולכך פירש בקונטרס שפירש בועל מביתו וא"ת דבגזיר פ"ב (דף יב. ושם) פריך אהא דאמר האומר לשלוחו לא וקדש לי אשה סתם אסור בכל הנשים שבעולם מקן סתומה ומסיק אמינא לך אגא אשה דלא ניידא ואת אמרת לי איסורא דנייד וכי תימא ה"נ בשוקא אשכחה וקדשים הסם הדרא לגיחותא משמע לגבי אדם לא שייך כל דפריש מרובא פריש משום דהדר ליחותיה ולאו פירכא היא דהתם בשעת האיסור כשזה בא על שום אשה הדרא ליחותא האשה שקידש השליח אבל הכא כי אזלי איהו לגבה בשעה שאוסרה הרי הוא נייד: **פרט** לזורק אבן לגו. תימה דלר' שמעון קבוע מנא ליה ואין לומר דמסקינן בפ' הנשרפין (סנהדרין דף עט. ושם) דר"ש סבר כרבי דיליף מתינה נתינה ואייתר ליה ואדב לו לקבוע דאכתי לתנא דבי חזקיה מנא ליה קבוע דלית ליה דרבי דהא בתין מתכוין פטור מממון [ט]:

וספק נפשות להקל. תימה למ"ד התרלת ספק לא שמה התרלה אפילו ספק נפשות להתמיר פטור משום דהתרלת ספק היא ואי למ"ד שמה התרלה היכי פטרינן ליה כשנמלא שישראל הרג הא מיחייב בהכה את זה וחזר והכה את זה [כ] ובנותר כשאמרו לו אל תומיר אע"ג דספק הוא וי"ל דשאני התם שיודע בודאי שיבא לידי איסור אם יומיר או יכה שניהם מש"ה שמה התרלה אבל הכא אינו יודע שודאי יבוא לידי איסור שאינו יודע את מי יכה:

וליוחסין לא בעינן תרי רובי ורמינהי בו'. הוה מלי לשנויי שאני תינוק דלית לי' חזק' דכשרו' ולרב

אמר רב בקרונות של ציפורי היה מעשה כו' פי' לעולם דלא טענה ברי לכ"ע בעינן תרי ריבי והא דלא קאמר בשינויא לעולם דלא טענה ברי משום דבאתקפתא לא קאמר אי בטוענת ברי כו' אי נמי נוכל לפרש דבשינויא נמי מיירי בברי ודאיכא מגו ולא תקשי הלכתא אהלכתא דדוקא דיעבד פסיק שמואל כר"ג כדאמר לעיל ואת לא תעביד עובדא עד דאיכא רוב כשרין אף על גב דלעיל משמע דברוב אחד שרי לכתחלה רב מייא בר אשי סבר דלכתחלה בעינן תרי ריבי ומתני' קתני הרי זו תנשא דמשמע לכתחלה:

דלמא אזלא איהי לגבייהו. פי' לתוך ביתם דאפילו בתוך העיר לא תשיב קבוע דדמי לגמלא בין החנויות דלא תשיב קבוע וכן גבי תינוק מושלך בעיר לא תשיב קבוע הואיל ולא גמלא בבית ולכך פירש בקונטרס שפירש בועל מביתו וא"ת דבגזיר פ"ב (דף יב. ושם) פריך אהא דאמר האומר לשלוחו לא וקדש לי אשה סתם אסור בכל הנשים שבעולם מקן סתומה ומסיק אמינא לך אגא אשה דלא ניידא ואת אמרת לי איסורא דנייד וכי תימא ה"נ בשוקא אשכחה וקדשים הסם הדרא ליחותא משמע לגבי אדם לא שייך כל דפריש מרובא פריש משום דהדר ליחותיה ולאו פירכא היא דהתם בשעת האיסור כשזה בא על שום אשה הדרא ליחותא האשה שקידש השליח אבל הכא כי אזלי איהו לגבה בשעה שאוסרה הרי הוא נייד: **פרט** לזורק אבן לגו. תימה דלר' שמעון קבוע מנא ליה ואין לומר דמסקינן בפ' הנשרפין (סנהדרין דף עט. ושם) דר"ש סבר כרבי דיליף מתינה נתינה ואייתר ליה ואדב לו לקבוע דאכתי לתנא דבי חזקיה מנא ליה קבוע דלית ליה דרבי דהא בתין מתכוין פטור ממון [ט]:

וספק נפשות להקל. תימה למ"ד התרלת ספק לא שמה התרלה אפילו ספק נפשות להתמיר פטור משום דהתרלת ספק היא ואי למ"ד שמה התרלה היכי פטרינן ליה כשנמלא שישראל הרג הא מיחייב בהכה את זה וחזר והכה את זה [כ] ובנותר כשאמרו לו אל תומיר אע"ג דספק הוא וי"ל דשאני התם שיודע בודאי שיבא לידי איסור אם יומיר או יכה שניהם מש"ה שמה התרלה אבל הכא אינו יודע שודאי יבוא לידי איסור שאינו יודע את מי יכה:

וליוחסין לא בעינן תרי רובי ורמינהי בו'. הוה מלי לשנויי שאני תינוק דלית לי' חזק' דכשרו' ולרב

בקרונות של ציפורי היה מעשה וכדרבי אמי דאמר רבי אמי והוא שהיתה סיעה של בני אדם כשרין עוברת לשם וכדר' ינאי דאמר ר' ינאי נבעלת בקרונות כשרה לכהונה בקרונות סלקא דעתך אלא נבעלת בשעת קרונות כשרה לכהונה אבל פירש אחד מציפורי ובעל הולד שתוקי כי הא דכי אתא רב דימי אמר זעירי א"ר חנינא ואמרי לה אמר זעירי אמר ר' חנינא הולכין אחר רוב העיר ואין הולכין אחר רוב סיעה כלפי לייא הני ניידי והני קביעי וקיימי אלא [א]הולכין אחר רוב העיר והוא דאיכא רוב סיעה בהדה ואין הולכין אחר רוב העיר גרידתא ולא אחר רוב סיעה גרידתא מ"ט גזרה רוב סיעה אטו רוב העיר ורוב העיר נמי [ו]אי דקא אזלי אינהו לגבה כל דפריש [ז]מרובא פריש [ח]לא צריכא דקא אזלא איהי לגבייהו דהוה ליה קבוע וא"ר זירא כל קבוע כמחצה על מחצה דמי ומי בעינן תרי רובי והתניא [ט]תשע חניות כולן מוכרות בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבלה ולקח מאחת מהן ואינו יודע מאי זה מהן לקח ספיקו אסור [י]ובנמצא הלך אחר הרוב וכי תימא בשאין דלתות מדינה נעולות דקא אתי לה רובא מעלמא והא א"ר זירא [יא]אע"פ שדלתות מדינה נעולות [יב]מעלה עשו ביוחסין גופא א"ר זירא כל קבוע כמחצה על מחצה דמי בין לקולא בין לחומרא מנא ליה לר' זירא הא אילימא מתשע חניות כולן מוכרות בשר שחוטה ואחת בשר נבלה ולקח מאחת מהן ואינו יודע מאיזה מהן לקח ספיקו אסור ובנמצא הלך אחר הרוב התם לחומרא אלא [יג]מתשעה צפרדעים ושרץ אחד ביניהם ונגע באחד מהן ואינו יודע באיזה מהן נגע ספיקו טמא התם נמי לחומרא אלא [יד]מתשעה שרצים וצפרדע אחד ביניהם ונגע באחד מהן ואינו יודע באיזה מהן נגע ברה"י ספיקו טמא ברשות הרבי' ספיקו טהור ומדאורייתא מנא לן [טו]אמר קרא [1]וארב לו וקם עליו יעד שיתכוין לו ורבנן אמרי דבי ר' ינאי פרט לזורק אבן לגו [טז]היכי דמי אילימא דאיכא תשעה כנעניים [יז] ואחד ישראל ביניהם ותיפוק ליה דרובא כנעניים [יח] נינהו אי נמי פלגא ופלגא [יט]ספק נפשות להקל לא צריכא דאיכא תשעה ישראלים וכנעני [כ] אחד ביניהם דהוה ליה כנעני [כא] קבוע וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי איתמר רב חייא בר אשי אמר רב הלכה כרבי יוסי ורב חנן בר רבא אמר רב הוראת שעה היתה מתיב רבי ירמיה וליוחסין לא בעינן תרי רובי והתנן מצא

בקרונות של ציפורי. כיום השוק שסיעות ושיירות ממקום אחר באות שם: וכדרבי אמי. דהשתא איכא רוב סיעה ורוב העיר: **נבעלת בקרונות.** משמע על הקרון: **כשרה לכהונה.** כדקאמר והוא שהיתה סיעה של בני אדם כשרים עוברת שם דאיכא למימר שמהם היה: **אבל פירש אחד מציפורי.** דידעינן ודאי דמן העיר היה אע"פ שציפורי עיר שרובה משיאין לכהונה: **הולד שתוקי.** דנחזי רובא לא מכשר: **וכי הא דכי אתא רב דימי אמר זעירי אמר רבי חנינא ואמרי לה.** שלא הוזכר רב דימי כאן אלא זעירי אמר רבי חנינא דבעינן תרי ריבי וכדמפרש טעמא: **הולכין אחר רוב העיר.** להכשיר: **ואין הולכין אחר רוב סיעה.** כגון במקום רחוק מן העיר דבודאי מתכנסי הסיעה הוה אין מכשירין אותה ואפילו רובן כשרין: וקשיא לן **כלפי לייא.** כנגד איפוא הדבר הזה סובב: **הני ניידי.** רוב סיעה ניידי ויש להלך בהן אחר הרוב: **והני.** של עיר: **קביעי.** ואמרינן לקמן כל קבוע כמחצה על מחצה דמי ואפילו אין שם אלא אחד פסולה: **ולא אחר רוב סיעה גרידתא.** והכי קאמר אין הולכין אחר רוב סיעה לבדה וכל שכן אחר רוב העיר לבדה: **מ"ט.** אחר רוב סיעה לא: **גזרה אטו רוב העיר.** דקביעי: ופרכינן **רוב העיר נמי.** אי עקר הבועל מביתו ואזל לגבה הוה נייד וקי"ל כל דפריש מרובא פריש: ומשני **איכא דקאזלא לגבייהו כו'.** ולא גרסינן [מ]מאי איכא. יש שהולכת היא אצלו והוה ליה קבוע הלכך אפילו ברוב כשרים או רוב העיר או רוב סיעה פסול כרבי יהושע ומשום תרי רובי אכשרה דליכא למיגזר מידי: **ולקח בשר מאחת מהן.** במקום קביעות: **ספיקו אסור.** דכל קבוע כמחצה על מחצה דמי: **ובנמצא.** בשר הנמצא בשוק ולא ידעינן מאיזה פירש: **הלך אחר הרוב.** הואיל והכא לפניו לא במקום קביעות לקחה וכבר פירשה על ידי אחר וכל דפריש מרובא פריש: **דקאתי לה רובא מעלמא.** וכגון שרוב סיעת עובדי ישראל כשרים בא לכאן לאיכא תרי רובי או שרוב עובדי כל המדינה ישראל דאיכא תרי רובי העיר ורוב המדינה דניידי: **אלא מתשעה צפרדעים כו'.** תוספתא היא במס' טהרות תשעה צפרדעים מתים ברשות היחיד ושרץ אחד כגון נב שהוא דומה לצפרדע ביניהם ונגע באחד מהן ספיקו טמא: **אלא מתשעה שרצים כו'.** אף היא תוספתא במס' טהרות וקתני ברה"י ספיקו טמא ברה"ר ספיקו טהור אלמא כמחצה דמי ולקולא דאי לאו כמחצה דמי אין כאן ספק טומאה דהא רובא שרצים: **אמר קרא וארב לו עד שיהא מתכוין לו.** פרט למתכוין להרוג את זה והרג את זה הכי דרשי ליה ר"ש בסנהדרין. ואמרינן התם ורבנן היכי דרשי ליה: **אמרי דבי ר' ינאי פרט לזורק אבן לגו.** לתוך חבורת בני **אדם כנעניים** [כ] **וישראלים אבל שני ישראלים עומדין ומתכוין להרוג** [מ] **זה** (והרג זה) **והתרו בו וקבל התראה ונפלה הכאה על חבירו חייב. והיינו טעמא דקאמר הכא ורבנן משום דבסנהדרין הכי איתא: פיפוק ליה דרובא כנעניים** [נ] **נינהו.** ולמה לי קרא. ואי נמי פלגא ופלגא אכתי לא איצטריך קרא דמהיכא תיתי דניקטליה: **ספק נפשות.** [ספק] דיני נפשות להקל דהא והאילו העדה כתיב (במדבר לה): **דהוה ליה כנעני** [ס] **קבוע ביניהם.** ואשמועינן הא קרא דכל קבוע כמחצה על מחצה דמי: **הוראת שעה היתה.** הך דריב"ע לורך שעה היתה או דאו שם שאר לידי היכר דבריס להתיר אבל לדורות תרי רובי בעינן: **מתיב רבי ירמיה כו'.** קס"ד דמשום רוב העיר גרידתא אכשרוה ואמר רב [עלה] הלכה כרבי יוסי: מלא

עמ א ב מיי' פי"ח מהלכות איסורי ביאה הל' יד סמג לאוין קכז עוש"ע אה"ע סימן ו סעיף יז יח:

צ ג מיי' פ"ח מהלכות מאכלות אסורות הל' יא סמג לאוין קמא עור ש"ע י"ד סימן קי סע"ג:

צא ד מיי' שם טוש"ע שם וכפי' סג פ"ל:

צב ה ו מיי' פי"ח מהלכות שאר אבות הטומאות הלכה ב:

צג ז מיי' פ"ד מהל' רוצח הלכה ח סמג לאוין קמג.

תורה אור השלם

1. וְכִי יִהְיֶה אִישׁ שֹׁנֵא לְרֵעֵהוּ וְאָרַב לוֹ וְקָם עָלָיו וְהִכָּהוּ נֶפֶשׁ וָמֵת וְנָס אֶל אַחַת הֶעָרִים הָאֵלֶּה: דברים יט יא

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אמרי וכו' להרוג את זה והרג את זה:

תוספות רי"ד

בקרונות של צפורי היה מעשה וכדר' ינאי דאמר נבעלה בשעת קרונות כשירה לכהונה פי' קרוניות הבאים ממקום אחר ומתקבצים שם ליום השוק והוא שהיתה סיעה של בני אדם כשרים עוברים שם דהוה תרי רובא לכשרות רוב העיר ורוב סיעה. פי' כל זה מפני שלא ידעה למי נבעלה אבל אי ידעה ואמרה לכשר נבעלתי הלכה כר"ג ונאמנת אפילו ברוב פסולים: ומקשי' ומי בעי תרי רובי והתניא ט' חניות כולן מוכרות בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבילה ולקח מאחת מהן ואינו יודע מאיזה מהן לקח ספיקו אסור שכל קבוע כמחצה על מחצה דמי ובנמצא הלך אחר הרוב דכל דפריש מרובא פריש. ומהדר מעלה עשו ביוחסין: איתמר אר"ח אמר רב הלכה כר' יוסי פי' דבעי תרי רובי: א"ר זירא כל קבוע כמחצה על מחצה דמי בין לקולא בין לחומרא כגון ט' חניות דאמרן. א"נ ט' צפרדעים ושרץ א' ביניהם ברה"י ונגע באח' מהן ואינו יודע באיזה מהן נגע ספיקו טמא. לקולא כגון ט' שרצים וצפרדע א' ביניהן ברה"ר ונגע באח' מהן וא"י באיזה מהן נגע ספיקו טהור אלא כמחצה על מחצה דמי דלקולא. דאי לאו כמחצה על מחצה דמי אין כאן ספק טומאה אלא ודאי טומאה דהא רובא שרצים:

מלא

על מחצה דמי מהאי קרא נפקא לן (ב"ק מד: וב"ר"ד סנהדרין שם) והא ליכא למילף מיניה כרובא דמי, דהא מהיכא תיתי לן, דילמא הא דפטר ליה להאי משום דספק נפשות להקל ולא משום דמשפיגן ליה כרובא, אבל מחצה על מחצה לפיקן מיניה, דאי לאו כמחצה על מחצה דמי לא הוה ליה ספק נפשות להקל ואמאי פטור הא רובא דישראל ניהו, וכבן אית לה נתכוין לזה והרג את זה חייב (סנהדרין שם).

ולרב חנן דאמר הוראת שעה היתה. ולדורות סגי בחד רובא קשיא הך ולא מיסתברא ליה למימר דהוראת שעה היתה שהתיר בתרי רובי אבל לדורות לא סגי אפילו בתרי רובי: **מאן** דמתני הא לא מתני הא. פי׳ בקונטרס דרב חנן לא מתני בדקרונות של צפורי היה מעשה ולא הוה אלא חד רובא ולפירושו לא פליגי לדורות לכ״ע בעינן תרי רובי ולא פליגי אלא במעשה היכי הוה ור״מ פי׳ דרב חנן לא מתני אבל ליוחסין לא וסגי לדידיה לדורות בחד רובא אבל קשה לפירושו לרב חנן תקשי ר׳ יוחנן בן נורי דאמר כמאן דסגי בחד רובא כדפריך לעיל ועוד דלא מיסתבר דשום אמורא יחלוק להכשיר לאבל ליוחסין לא דרב גופיה קאמר לה בלא אמורא ולהכי אפילו לדרבי ירמיה לא משני מאן דמתני הא לא מתני הא: **אם** רוב עובדי כוכבים עובד כוכבים למאי הלכתא. לא מצי למימר לענין שלא להחזיותו דמאי איריא רוב עובדי כוכבים אפילו מחצה נמי דדוקא בכרוב ישראל קאמר רב דהוי ישראל להחזיותו: **להחזיר** לו אבדה. הוה מצי למימר להחזיותו כדאמר רב אלא נקט להחזיר לו אבדה דהוי רבותא טפי דאיסור גדול הוא [1]משום למען ספות הרוה וגו׳ אבל להחזיותו לא הוי רבותא כל כך דהא [2]מפרנסין עניי עובדי כוכבים עם עניי ישראל ואפי׳ לשמואל דאמר [3]אין הולכין בממון אחר הרוב היינו [4]במוכר שור לחבירו ונמצא נגחן שבהיתר באו המעות לידו ומדעתו נתנם לו הלוקח אבל הכא מודי דאזלינן בתר רובא: **לא צריכא** דנגחיה תורא דידיה כו׳.

תימה דהכי נמי הוה מצי למימר מחצה על מחצה עובד כוכבים ומנגח תורא דידן לתורא דידיה [כולה מילתא הוי מצי למימר לענין נגיחה אלא ניחא בכל חד למלוא דבר חדש. מהר״ם]:

הדרן עלך בתולה נשאת

האשה. אם יש עדים שיצאת בהינומא כו׳. בדלא נקיטא כתובה אייתי דאי איכא כתובה ניחוז כתובתה אם היא בתולה או אלמנה ואפילו למ״ד [5]הטוען אחר מעשה ב״ד ואמר פרעתי נאמן מ״מ אין נאמן לומר כאן אלמנה נשאתיך מגו דאי בעי אמר פרעתי דמגו במקום עדים הוא:

ומודה רבי יהושע באומר שדה כו׳ דנאמן. מתוך פירוש הקונטר׳ משמע דדוקא כשאין הלה מודעו ונאמן במגו דאי בעי שתיק אבל אם מודעו אינו נאמן ואינו נראה דהא קתני סיפא ואם יש עדים כו׳ משמע דדוקא אם יש עדים שהיתה של תביע אינו נאמן אבל אם אין עדים אע״ג דהלה מודעו נאמן מגו דאי בעי אמר לא היתה של אביך מעולם מדלא נקט אם מודעו אינו נאמן ובגמרא נמי פריך וליתני שדה זו שלך היתה משמע דבהלה מודעו אייתי ולכך משיב ודאי אם שלך היתה ולקחתיה ממך אבל אם לא מודעו אין שייך לומר שלך היתה כי משמעא הוא יודע בעצמו דבר זה: דאי

ואין לך אלא מנה ושטר הכתובה אבד: **אם יש עדים.** על נשואיה שיצאת מבית אביה לבית בעלה: **בהינומא.** איטרייבליד״ה שערה על כתיפיה. כך היו נוהגין להוציא את הבתולות מבית אביהן לבית החתונה: **אף חילוק קליות.** רגילים היו לחלק קליות לתינוקות בנישואי הבתולות: **קליות.** כשהבתולין לחין מייבשין אותן בתנור והן קליות ומתוקין לעולם: **ומודה ר׳ יהושע.** מפרש בגמ׳ [עז:] אהיכא קאי ומאי מודה:

שהפה

מצא בה תינוק מושלך אם רוב עובדי כוכבים עובד כוכבי׳ אם רוב ישראל ישראל מחצה על מחצה ישראל ואמר רב לא שנו אלא להחזיותו [1]אבל ליוחסין לא ושמואל אמר לפקח עליו את הגל אשתמיטתיה הא דא״ר יהודה אמר רב בקרונות של צפורי הוה מעשה ולרב חנן בר רבא דאמר הוראת שעה היתה קשיא הא מאן דמתני הא לא מתני הא גופא מצא בה תינוק מושלך אם רוב עובדי כוכבים עובד כוכבים אם רוב ישראל ישראל מחצה על מחצה ישראל אמר רב לא שנו אלא להחזיותו אבל ליוחסין לא ושמואל אמר לפקח עליו את הגל ומי אמר שמואל הכי והאמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל אין הולכין בפיקוח נפש אחר הרוב אלא כי איתמר דשמואל ארישא אתמר אם רוב עובדי כוכבים עובד כוכבים אמר שמואל [2]ולפקח עליו את הגל אינו כן אם רוב עובדי כוכבים עובד כוכבים למאי הלכתא אמר רב פפא [3]להאכילו נבילות אם רוב ישראל ישראל למאי הלכתא אמר רב פפא [4]להחזיר לו אבידה מחצה על מחצה ישראל למאי הלכתא אמר ריש לקיש [5]לנזקין ה״ד אי נימא דנגחיה תורא דידן לתורא דידיה לימא ליה אייתי ראיה דישראל את ושקול לא צריכא דנגחיה תורא דידיה לתורא דידן פלגא משלם ואידך פלגא אמר להו אייתי ראיה דלאו ישראל אנא ואתן לכון:

הדרן עלך בתולה נשאת

האשה [6]שנתארמלה או שנתגרשה היא אומרת בתולה נשאתי והוא אומר לא כי אלא אלמנה נשאתיך [7]אם יש עדים שיצאת בהינומא ראשה פרוע כתובתה מאתים רבי יוחנן בן ברוקה אומר אף חילוק קליות ראיה ומודה רבי יהושע באומר לחבירו שדה זו של אביך היתה ולקחתיה הימנו שהוא נאמן שהפה

מצא בה תינוק מושלך. משנה היא בסדר טהרות גבי עיר שישראלים ועובדי כוכבים דריס בה: **מחצה על מחצה ישראל.** לקמיה מפרש מאי איכא בין רוב ישראל למחצה על מחצה דפליג להו בתרי: **לא שנו.** דאם רוב ישראל ישראל: **אלא להחיותו.** ב״ד מצווין לפרנסו משום ואי אחיך עמך (ויקרא כה): **אבל ליוחסין לא.** דאם בת היא אסורה לכהן ואפי׳ ליכא למיחש משום אסופי כגון הכך דאמרינן בעשרה יוחסין (קידושין עג:) [2]משלטי הדמיה תלי פיתקא תלי קמיעא מיהו חיישינן שמא בת עובד כוכבים היא [3] ולמ״ד גיורת פסולה לכהונה אפילו קטנה זו אסורה לכהן דתרי רובי בעינן ליוחסין: **ושמואל אמר אף לפקח עליו את הגל.** בשבת משבינן ליה לישראל: **אשתמיטתיה.** לרבי ירמיה: **הא דאמר רב יהודה.** דהכא נמי תרי רובי הוו: **ולרב חנן בר רבא דאמר.** משמיה דרב: **הוראת שעה היתה.** ואתם תרי רובי הוו וקאמר הוראת שעה היתה אבל לדורות לא בעינן תרי רובי: **קשיא הא.** דרב דאמר אבל ליוחסין לא אלמא רב תרי רובי בעי: **לא מתני הא.** דאמר רב יהודה אמר רב בקרונות של צפורי הוה מעשה וחד רובא הוה הלכך הוראת שעה היתה: **מי אמר שמואל הכי.** דלענין פיקוח נפש בעינן רובא: **אין הולכין כו׳.** דאפילו בספק עובד כוכבים ספק ישראל ברוב עובדי כוכבים מפקחין: **ולענין פיקוח נפש אינו כן.** דאפילו ברוב עובדי כוכבים מפקחין דאין הולכין בה אחר הרוב: **למאי הלכתא.** כיון דאמר שמואל מפקחין עליו את הגל אלמא לאו עובד כוכבים הוא לכל מילי ולמאי הלכתא משיב ליה עובד כוכבים: **להאכילו נבלות.** בדיעבד וכ״ש שלא יחזירו לו אבידה ולנזקין: **להחזיר לו אבידה.** רבותא היא דמוציאין מיד ישראל הזוכה בה. ועוד דאמור רבנן (סנהדרין דף עו:) המחזיר אבידה לכנעני [4] עליו הכתוב אומר [5] למען ספות הרוה את הצמאה שהשוה מצריס [6] לחשיבתן של ישראל ונאמר [7] לא יאבד ה׳ שלום לו: **מחצה על מחצה ישראל למאי הלכתא.** להחזיר לו אבידה לא מצית אמרת דא״כ למאי הלכתא פלגינהו מהדדי: **לנזקין.** דתנן ב״ק (דף לז:) שור של ישראל שנגח לשור של כנעני [8] פטור ושור של כנעני [9] שנגח לשור של ישראל בין תם בין מועד משלם חצי נזק שלם ושראל לישראל תם משלם חצי נזק ומועד משלם נזק שלם: **אילימא כו׳.** וקאמרת דדיינינן ליה כישראל ומחייבת ליה לשלם לו חצי נזקו: **לימא ליה.** ישראל אייתי ראיה דהא מחצה על מחצה הוא וספיקא הוא: **לא צריכא כו׳.** וקא תבע ליה ישראל נזק שלם לתם כדין כנעני [10] ואשמעינן תנא דכישראל דיינינן ליה ולא משלם אלא חצי נזק דא״ל אייתי ראיה:

הדרן עלך בתולה נשאת

האשה שנתארמלה או נתגרשה. ומודעת כתובתה: **והוא אומר.** אנתגרשה קאי. ולאלמנה היו רשין אומרים לה אלמנה נשאך אביו

עין משפט נר מצוה

צד א מיי׳ פט״ו מהל׳ אישות הלכה הלכה כה עוש״ע אה״ע סימן ד סעיף נג:

צה ב ג ד ה מיי׳ שם הל׳ כו וטור שו״ע שם סעיף לד:

א ו מיי׳ פט״ז מהלכות אישות הלכה כה טור ש״ע שם סי׳ לו סעיף טו:

תוספות רי״ד

האשה שנתאלמנה או שנתגרשה היא אומרת בתולה נשאתי והוא אומר לא כי אלא אלמנה נשאתיך אם יש עדים שיצאת בהינומא וראשה פרוע כתובתה מאתים ר״י אומר אף חילוק קליות ראיה. פי׳ הוא אומר אנתגרשה קאי ולאלמנה אומרים לה היורשים אבינו אלמנה נשאך ואין לך אלא מנה ושטר כתובה אבד אם יש עדים על נשואיה שיצאת מבית אביה לבית בעלה בהינומא שהיא סימן הבתולות כדמפרש לקמן וראשה פרוע שערה על כתפה וכך היה מוציאים הבתולות מבית אביהן לבית החתונה. אף חילוק וכו׳ דגילין היו לחלק מיני פירות וקליות שהיו מיבשין השבלים כשהם לחים בתנור והם מתוקין ובנשואי הבתולות נותנים ומחלקין מהם לתינוקות ואי איכא עדי הינומא אע״ג שהיא אלמנה גביא בעדי הינומא ואע״ג דאיכא למיחש לפרעון וכל טענה דהוה מצי למיטען איהו ב״ד טוענין בעבור היתומים גביא כתובתה דהכי אמרינן בשנים אוחזין הטוען אחר מעשה ב״ד לא אמר כלום דכל מעשה ב״ד כמאן דנקט שטרא בידיה דמי וחנן נמי בפרק הכותב הוציאה גט ואין עמה כתובה גובה כתובתה ולא מצי למטען פרעתי עד שיראה שטר כתובתה קרוע או שובר והתם מוכח דלא מבעי׳ במנה מאתים שהיא תנאי ב״ד דגביא אלא אפילו תוספת בלא כתובה נמי גביא ולא מהימן לומר פרעתיך הלכך ה״נ

מסורת הש״ס

[1] מכסרין פ״ב מ״ז יומא פד:, [2] [נראלה לר״י המשום דלדשין ומי בהם ולא שימות בהם ומשמע שלא יבוא לידי מיתה כשום ענין לכך יש לחוש למיעוט ישראל. מ״ר], [3] ב״ב לב: [ושם איתא שנתאלמנה], [4] הגה״ה פי׳ משלטי הדמיה. מתוקנין אבריו. פיתקא. קמיע של כתב. קמיעא. קמיע של עיקרין דהא מסה על חייו והוסיף מתלמי שלוהבא אותו ולא הבליטתו לחוץ, [5] בס״ת: [גור. ו] [דברים כט], [6] בס״ת: גוים, [7] [שם], [8] בס״ת: נכרי, [9] כדאיתא בהגהדרין עו:, [10] כדאיתא גיטין סט., [1] [ב״ק מו: וב״ב לב:], [2] [עי׳ תוס׳ ב״ק מו: ותוס׳ ב״מ כ: ד״ה איסור] ותוס׳ סנהדרין ג: ד״ה דיני ותוס׳ יומא פה.], [3] [עי׳ תוס׳ לקמן פח: ופט. בד״ה הוליאה וכו׳ ל״ג לי שמואל נית ליה דר׳ יוחנן וכו׳],

הגהות הב״ח

(א) רש״י ד״ה אבל כו׳ ולמ״ד גיורת. ג״כ בפרק הבא על יבמתו דף פ ע״ב:

לעזי רש״י

איצטייבליד״ה [אישייבליד״א]. פרועת שער.

מוסף רש״י

ואמר רב לא שנו. דאם רוב ישראל מחזקינן ליה לישראל, אלא להחיותו [אבל ליוחסין. כגון אם נקבה היא שיבא להן מומר בה, לא. ואפילו ליכא למיחש לאסופי כגון הכך דאמרינן במס׳ קדושין (עג:) תלי בדיקולא תלי פיתקי רמי מומרא משלטי הדמיה, חיישינן שמא כותית היא וגיורת אסורה לכהונה, ואע״ג דרוב ישראל מעלה עשו ביוחסין, דבעינן תרי רובי (יומא פד:).

הדרן עלך בתולה נשאת

האשה שנתארמלה. וטוענת אבדתי כתובתי. א״ל במקום אין כותבין כתובה, כדמפרש בכתובות (דשב״ם ב״ב צב ועי׳ לקמן סז:). **היא אומרת בתולה נשאתני.** ויש לי מאתים (שם). **כתובתה מאתים.** ואע״פ שאין לה עדים מעידים על בתוליה ואין יודעין אם נשאת כתולה או בעולה (שם).

שהפה שאסר. זה אינו יודע שהיתה של אביו אלא על פיו של זה ומה שאסר הרי התיר: **גמ' טעמא דאיכא עדיס. דילמה בהינומא: הכעל מהימן.** ולא אמרינן הואיל ומספקא לן על יום נישואיה אם בתולה היתה אם בעולה העמד אותה על חזקתה של קודם ומתחלה בתולה היתה: **היא נאמנת.** דאזיל בתר חזקה דגופה: **כברי ושמא.** גבי משארסתני נאנסתי היא טוענת ברי לי הוא והוא אינו טוען אלא שמא עד שלא ארסתיך דהא אינו יודע מתי נאנסה: **ודקארי לה.** למימר סתמא דלא כרבן גמליאל: **מאי קארי לה.** ומאי עלה בדעתו לאפוקי מדר"ג הא לא דמיא לה: **כיון דרוב נשים בתולות נישאות.** קרובה טענתה להיות אמת יותר משלו וכברי ושמא דמיא: **והכי נמי מסתברא.** דר"ג מודה בה דבעל מהימן: **אי אמרת בשלמא איירי ר"ג במודה.** דהך ריש הודאה הוא דקא מודה ר"ג לרבי יהושע ואמר אע"ג דפליגנא עלך בברי ושמא מודינא לך בברי וברי היינו דשייך למיתני בתריה ור' יהושע מודה לר"ג בהאומר לחברו שדה זו כו' דאע"ג דפליגנא בפ"ק [יב:] במשארסתני נאנסתי דאע"ג דאיכא למימר מגו דלא בעי שתיק ולא א"ל של אביך היתה כי אמר ליה נמי לקחתיה הימנו מהימן כדלקמן[ד]: **אלא אי אמרת לא איירי.** ריש במודה ר"ג מאי מודה רבי יהושע מאי שייך למיתנייה הכא ואהיכא קאי: **אמגו קאי.** אפלוגתא דאיכא למימר הא מגו בפ' קמא קאי וקאמר אע"ג דפליגנא במגו דהתם במגו דהכא מודינא כדלקמן: **אייא.** איכא מגו: **הרי כריסה בין שיניה.** ואינה יכולה לומר לא נבעלתי: **וקאמרה נבעלתי. ולכסר נבעלתי** מהימנא: **בשלמא לר' אלעזר דאמר.** בפרק קמא[ה] טענתייהו במנה ולא כלום מוכח עץ שלא הכיר בה אינה יכולה לתובעו אלא מנה והוא אומר דרוסת אים את ואין לך כלום איכא מגו דאי בעיא אמרה מוכח עץ אני תחתיך: [ו]**משארסתני.** אירע לי ונסתחפה שדהו ואינ לי מאתים: **וקאמרה.** מוכח עץ אני מעיקרא ולא תבעה אלא מנה מהימנא: **אלא לר' יוחנן.** דאמר[ז] טענתייהו במאתים ומנה שהיא מודעתו מאתים ליכא מידי בין תחתיו למעיקרא מאי מגו איכא: **הכא.** גבי שדה אין שור שחוט לפניך שיעלה על לב בעליו לתבוע מי שחטו כלומר אם שתק זה לא היו לו עוררים הלכך אי לאו דדבר פשוט הוא שלקחה הימנו לא היה אומר לו של אביך היתה הלכך אמרי' מגו אבל גבי לא מצא לה בתולים שור שחוט לפניך בתולים שלא מצא לה הם הסיתוהו לבא לב"ד ואע"פ שיש לה להשיב טענה טובה מזו לא אמרינן מגו דדלמא לא אסקה אדעתה א"נ מיערומי קא מערמא: **וכיון שרוב נשים.** קושיא היא: **יש לה קול.** והרבה יודעים שילאה בהינומא: שהפה שאסר הוא הפה שהתיר ואם יש עדים שהיא של אביו והוא אומר לקחתיה הימנו אינו נאמן: **גמ'** [א]**טעמא דאיכא עדים** הא ליכא עדים בעל מהימן לימא תנן סתמא דלא כרבן גמליאל דאי ר"ג הא אמר איהי מהימנא אפילו תימא רבן גמליאל עד כאן לא קאמר ר"ג התם אלא בברי ושמא אבל הכא בברי וברי לא אמר [ב][ג]ודקארי לה מאי קארי לה הא ברי וברי הוא [ד]כיון דרוב נשים בתולות נישאות כי ברי ושמא דמי והכי נמי מסתברא מדקתני ומודה רבי יהושע אי אמרת בשלמא איירי ר"ג במודה שפיר אלא אי אמרת לא איירי ר"ג במודה רבי יהושע למאן מודה מי סברת ר' יהושע אהאי פירקין קאי אמגו קאי ואפירקין קמא קאי אהייא אילימא אהא [ה]היתה מעוברת ואמרו לה מה טיבו של עובר זה מאיש פלוני וכהן הוא ר"ג ור"א אומרים נאמנת רבי יהושע אומר לא מפיה אנו חיין התם מאי מגו איכא הרי כריסה בין שיניה אלא אהא [ו]ראוה מדברת עם אחד ואמרו לה מה טיבו של איש זה איש פלוני וכהן הוא ר"ג ור"א אומרים נאמנת רבי יהושע אומר לא מפיה אנו חיין התם מאי מגו איכא הניחא [ז]לזעירי דאמר מאי מדברת נסתרה מגו דאי בעיא אמרה לא נבעלתי וקאמרה נבעלתי מהימנא אלא לרב אסי דאמר מאי מדברת [ח]נבעלת מאי מגו איכא ואלא אהא [ט]היא אומרת מוכת עץ אני והוא אומר לא כי אלא דרוסת איש את ר"ג ור"א אומרים נאמנת ורבי יהושע אומר לא מפיה אנו חיין התם מאי מגו איכא בשלמא לרבי אלעזר דאמר במנה ולא כלום מגו דאי בעיא אמרה מוכת עץ אני תחתיך ואית לה מאתים וקאמרה מעיקרא דלית לה אלא מנה מהימנא אלא לר' יוחנן דאמר במאתים ומנה מאי מגו איכא אלא אהא [י]הנושא את האשה ולא מצא לה בתולים היא אומרת משארסתני נאנסתי ונסתחפה שדהו והוא אומר לא כי אלא עד שלא אירסתיך ר"ג ור"א אומרים נאמנת ור' יהושע אומר לא מפיה אנו חיין דמגו דאי בעיא אמרה מוכת עץ אני תחתיך דלא קא פסלה נפשה מכהונה וקאמרה נאנסתי דקא פסלה נפשה מכהונה משום הכי קאמר ר"ג דמהימנא וקאמר רבי יהושע לר"ג בהאי מגו דהכא מודינא לך בההוא מגו דהתם פליגנא עילווך מכדי האי מגו והאי מגו מאי שנא האי מגו מהאי מגו הכא אין שור שחוט לפניך התם הרי שור שחוט לפניך וכיון דרוב נשים בתולות נישאות כי לא אתו עדים מאי הוי [יא]אמר רבינא משום דאיכא למימר רוב נשים בתולות נישאות ומיעוט אלמנות וכל הנשאת בתולה יש לה קול

וזו

דאי רבן גמליאל הא אמר איהי מהימנא. נראה דלמ"ד [ג]הטוען לאחר מעשה ב"ד לא אמר כלום פריך דלמ"ד דמגי טעין פרעתי הכא נאמן הבעל אפילו לר"ג לומר אלמנה נשאתיך במגו דאי בעי אמר פרעתי: **הכי** נמי מסתברא. פי' בקונטרס הכי נמי מסתברא דמתני' אתיא כרבן גמליאל כדמשמיע דבברי וברי מודה מדקתני ומודה ר' יהושע כו' וקשה לפי' דכי לא אייר נמי ר"ג במודה דאם איירי ר"ג במודה שפיר ומודה רבי יהושע אלא דלא הוי מענין אחד כלומר דאגב דתנא מילתא דמודה ר"ג תני נמי מילתא דמודה בה רבי יהושע אבל אי לא אייר רבן גמליאל במודה לא שייך למיתני ומודה רבי יהושע לאשמועינן אע"ג דפליג בריש מודה בסיפא כיון דריש וסיפא אינם מענין אחד אבל קשה דלא הוה ליה למימר אמגו קאי דעד השתא נמי לפ"ה אמגו הוי קאי ונראה לר"י דה"פ הכי נמי מסתברא דבברי ושמא דמי ולא בא לומר דפליג רבן גמליאל בריש אלא אע"ג דבברי ושמא דמי מודה ר"ג משום דלאו שמא ממש הוא מדקאמר ומודה רבי יהושע אי אמרת בשלמא אייר ר"ג במודה כלומר אע"ג דבברי ושמא דמי מודה ר"ג דבעל נאמן היינו דקתני ומודה רבי יהושע דבהאי ברי נאמן דס"ד דטעמא דרבי יהושע משום ברי ושמא דזה אינו תובעו כלפי' בקונט' והשתא הוה מודה דר"ג ומודה דר"י מענין אחד אלא אי אמרת בריש בברי וברי גמור הוא ולא אייר רבן גמליאל במודה דפשיטא דכיון דברי וברי הוא דלא פליג ר"ג מאי ומודה וקאמר מי סברת דאריש קאי וטעמא דר"י משום ברי ושמא אמגו קאי דטעמא דר' יהושע משום מגו ונאמן אפי' הלה תובעו ואפירקין קמא קאי:

התם שור שחוט לפניך. פירש בקונטרס שהוא טוען עד שלא אירסתיך נאנסת והכא אין שור שחוט לפניך דאין הלה תובעו וי"י מפרש דהכא נמי אייר בהלה תובעו כלפי' וה"פ התם שור שחוט לפניך דהרי אין לה בתולים ואינה יכולה לומר בתולה אני כמו בשור שחוט שאין יכול לומר מי הוא ולהכי בין אומרת משארסתני נאנסתי בין אומרת מוכת עץ אני תחתיך לא מהימנא הכא אין שור שחוט לפניך ונאמן במגו דאי בעי אמר לא היתה של אביך מעולם: **כיון** דרוב נשים בתולות נישאות כי

ליכא עדים מאי הוי. לרב פריך דאית ליה [ב]הולכין בממון אחר הרובא[ג]:

וזו

ב א מיי' פט"ז מהלכות אישות הלכה כה סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סימן לו סעיף טו:

תוספות רי"ד

מיתמי גובה בלא כתובה ודייקינן טעמא דאיכא עדים פי' שיצאת בהינומא וראשה פרוע הא ליכא עדים בעל מהימן פי' ולא אמרינן הואיל ומספקא לן על יום נשואיה אם היתה בעולה או בתולה העמד אותה על חזקתה של קודם לכן ובתולה היתה לימא תנן סתמא דלא כר"ג דאי ר"ג האמר איהי מהימנא פי' דאזיל בתר חזקה דגופה וה"נ נימא העמד אשה על חזקתה ובתולה היתה ומהדר אפילו תימא ר"ג ע"כ לא קאמר ר"ג אלא ברי ושמא אבל ברי וברי לא אמר עיין בפ"ק. ודקארי לה מאי קארי לה. כיון דרוב נשים בתולות נשאות כברי ושמא דמי. וכיון דרוב נשים בתולות נשאות כי לא אתי עדי הינומא מאי הוה ניזיל בתר רובא. פי' ואע"ג דיש פלוגתא בהא מילתא רב ושמואל בפרק המוכר פירות דרב אמר הולכין בממון אחר הרוב ושמואל אמר אין הולכין בממון אחר הרוב וקי"ל הלכה כשמואל הכא משום דאיכא תרתי רובא וחזקה העמד אשה על חזקתה ובתולה היתה אפי' שמואל מודה. אמר רבינא משום דא"ל דרוב נשים בתולות נשאות ומיעוט אלמנות ורוב הנשאת בתולה יש לה קול הו הואיל ואין לה קול איתרע לה רובא:

גליון הש"ם

גמ' ודקארי לה מאי קארי לה. לקמן לו ע"א [ומא ל ע"ב] יבמות יח ע"א יד ע"א [עב ע"א גיטין קא ע"ב ב"ק מז ע"ב] ב"מ ב ע"ב [ח ע"ב] קמז ע"א [כתובות ד ע"ב] נדה סד ע"א:

מוסף רש"י

הא ליכא עדים בעל מהימן. וכתובתה מנה דהמוציא מחבירו עליו הראיה (רשב"ם ב"ב צב:). ודקארי לה מאי קארי לה. מי שהסיג תשובה זו בבית המדרש מה עלתה על דומו (לקמן לו:). **דרוב נשים בתולות נישאות.** ריב נשים שבעולם שנישאות לבעל, בתולות הן (רשב"ם ב"כ צב:). **מאיש פלוני וכהן הוא.** כלומר מיוחס הוא (קדושין עד:). **ראוה מדברת עם אחד.** בפנויה ומשום חשש דפסולין לבתן ולממזר וכיון שנבעלה לפסול פסלה מן הכהונה (לעיל יג:). **ר"ג ור"א אומרים נאמנת.** וכשרה לכהונה ולא מספקינן לה בנבעלה לפסול לה (שם). **מאי מדברת נסתרה.** ואע"פ שלא ראוה שנבעלה נפסלה לכהונה לר' יהושע דלקמן, דמעלה עצו ביוחסין (שם). **היא אומרת מוכת עץ אני.** הנושא את האשה בחזקת בתולה ולא מצא לה בתולים, היא אומרת מוכת עץ אני כו' (לעיל יא:) שנתקע לה עץ באומו מקום (שם יא:). **ומיעוט אלמנות.** וזו איכא למימר. המיעוט היא הואיל ואין לה קול כדמפרש ואזיל (רשב"ם ב"ב צב:).